

WOJEWODA OPOLSKI

Opole, 24 stycznia 2024 r.

ZPS.I.431.83.2023.MPR

**Pani
Alina Tomaszewska
Kierownik
Miejsko-Gminnego
Ośrodka Pomocy Społecznej
ul. Góry Św. Anny 21b/2
47-330 Zdieszowice**

Wystąpienie pokontrolne

W dniach od 10 do 30 listopada 2023 r. przeprowadzono w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Zdieszowicach¹ kontrolę kompleksową w zakresie realizacji zadań gminy wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej² oraz zgodności zatrudnienia pracowników Ośrodka z wymaganymi kwalifikacjami.

Pozytywnie z nieprawidłowościami ocenia się działalność Ośrodka w kontrolowanym zakresie.

Ocenę działalności Ośrodka oparto o ustalenia kontroli opisane szczegółowo w protokole.

Jak stwierdzono w trakcie kontroli, w Ośrodku zatrudnionych jest 7 pracowników socjalnych w pełnym wymiarze czasu pracy³, co stanowi realizację obowiązku wynikającego z art. 110 ust. 12 ustawy. W odniesieniu do liczby mieszkańców gminy, tj. 13.744 jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy przypada na 2.291 osób, co oznacza brak spełnienia wskaźnika określonego w art. 110 ust. 11 ustawy. Niemniej proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących – 130 – objętych pracą socjalną,

---

¹ Zwany w dalszej części wystąpienia: Ośrodkiem.

² Nazywana dalej: ustawą.

³ Jeden z pracowników socjalnych przebywa na urlopie macierzyńskim i w jego miejsce zatrudniona jest osoba na zastępstwo.

jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy przypada na 22 rodziny i osoby samotnie gospodarujące.

Ponadto, w toku kontroli ustalono, że Ośrodek zajmuje 15 pomieszczeń (w tym: sala narad, sala konferencyjna oraz pokój socjalny) dwukondygnacyjnego budynku – wyposażonego w windę. Dodatkowo Ośrodek posiada dostęp do pomieszczenia stanowiącego magazyn, w którym przechowywana jest żywność, odzież, meble, sprzęt gospodarstwa domowego, a także wózki i nosidełka dla dzieci.

W trakcie oględzin stwierdzono ponadto, że brak jest utrudnień w dostępie do budynku – w tym do pomieszczeń użytkowanych przez Ośrodek – dla osób z niepełnosprawnościami ograniczającymi możliwości ruchowe oraz mających trudności z poruszaniem się. Stanowiska pracy wyposażone są w meble oraz urządzenia techniczne, zapewniające bardzo dobre warunki do wykonywania obowiązków służbowych. Należy ponadto wskazać, że warunki lokalowe umożliwiają swobodną, zapewniającą intymność rozmowę pracownika z osobą zgłaszającą się do Ośrodka.

W związku z powyższym pozytywnie należy ocenić organizację Ośrodka w zakresie zapewnienia odpowiednich warunków kadrowych i lokalowych.

W okresie objętym kontrolą Ośrodek – z uwagi na brak złożonych wniosków oraz rozpoznany brak potrzeb – nie realizował następujących zadań:

- 1) własnych gminy o charakterze obowiązkowym w zakresie:
  - przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego,
  - przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
  - przyznawania zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego,
  - opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem,

- organizowania i świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych, w miejscu zamieszkania,
  - prowadzenia i zapewnienia miejsc w mieszkaniach chronionych,
  - dożywianie dzieci,
  - sprawiania pogrzebu, w tym osobom bezdomnym;
- 2) własnych gminy w zakresie:
- przyznawania i wypłacania pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze,
  - opracowania i realizacji projektów socjalnych;
- 3) zleconych realizowanych przez gminę w zakresie:
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną,
  - prowadzenia i rozwoju infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
  - przyznawania i wypłacania zasiłków celowych, a także udzielania schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom i osobom, o których mowa w art. 5a,
  - przyznawania i wypłacania zasiłków celowych, a także udzielania schronienia oraz zapewnianie posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
  - wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki.

W wyniku kontroli pozytywnie oceniono:

- kwalifikacje Kierownik Ośrodka;
- kwalifikacje pracowników socjalnych;
- wypełnienie przez pracowników socjalnych obowiązku związanego z podnoszeniem kwalifikacji;
- realizację zadania własnego o charakterze obowiązkowym dotyczącego sporządzania oceny w zakresie pomocy społecznej;
- udzielanie pomocy w formie rzeczowej;
- przyznawanie zasiłków okresowych – w uzasadnionych właściwym rozpoznaniem sytuacji wnioskodawców przypadkach – w kwocie wyższej niż wynikałoby to z przepisów art. 38 ust. 3 ustawy;

- działania podejmowane przez Ośrodek w ramach realizacji innych zadań z zakresu pomocy społecznej – w tym tworzenie i realizację programów osłonowych – wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy;
- współpracę z powiatowym urzędem pracy.

Nie wnosi się uwag do:

- zgodności wynagrodzenia pracowników socjalnych z wymogami określonymi w rozporządzeniu w sprawie minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej w 2023 roku;
- zgodności przyznawania dodatków służbowych z zasadami określonymi w ustawie;
- działań podejmowanych w ramach wsparcia udzielanego osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
- ustalania okresu uprawnienia do zasiłku stałego;
- postępowania w zakresie ustalania uprawnienia do specjalnego zasiłku celowego;
- działań podejmowanych przez Ośrodek w ramach realizacji rządowych programów pomocy społecznej.

Ponadto w zakresie prowadzonych postępowań ustalono, że:

- przyznanie świadczenia każdorazowo poprzedzone było przeprowadzeniem rodzinnego wywiadu środowiskowego lub jego aktualizacją, w terminie wynikającym z § 2 ust. 1 rozporządzenia w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego;
- w przypadku osób korzystających ze stałych form pomocy aktualizacja wywiadów sporządzana była zgodnie z art. 107 ust. 4 ustawy, tj. nie rzadziej niż co 6 miesięcy;
- w zdecydowanej większości przypadków wnioski rozpatrywane były w terminie 1 miesiąca od daty wpływu do Ośrodka, natomiast w przypadku gdy nie było to możliwe, do wnioskodawcy kierowane było stosowne zawiadomienie, zgodnie z treścią art. 36 k.p.a.;
- wszystkie wywiady lub ich aktualizacje przeprowadzono w terminie 14 dni roboczych od dnia powzięcia wiadomości o konieczności ich przeprowadzenia – stosownie do treści § 3 ust. 2 rozporządzenia w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego;

- wszystkie poddane analizie decyzje administracyjne zawierały poprawne pouczenie;
- na wszystkich dokumentach załączonych do wniosków o przyznanie pomocy widnieje data wpływu do Ośrodka, co jest zgodne z zasadą pisemności postępowania określoną w art. 14 k.p.a.;
- we wszystkich poddanych kontroli postępowaniach decyzje strony odebrały osobiście lub zostały one doręczone za zwrotnym potwierdzeniem odbioru.

Na podstawie ustaleń kontroli stwierdzono:

1) **uchybenia** dotyczące:

- a) wadliwej podstawy prawnej w wydanych decyzjach administracyjnych;
- b) nadawania takich samych numerów decyzjom przyznającym uprawnienie do tego samego rodzaju świadczenia 2 różnym osobom;

2) **nieprawidłowości** w tym:

a) **kluczowe**: brak;

b) **znaczące**, w zakresie:

- braku kompleksowego uregulowania zasad zwrotu wydatków za świadczenia z pomocy społecznej, co stanowi naruszenie art. 96 ust. 2 i 4 ustawy;
- określenia zasad ustalania wysokości odpłatności za pobyt w mieszkaniach chronionych (treningowych lub wspomaganych w myśl aktualnie obowiązujących regulacji), a także schroniskach dla osób bezdomnych oraz schroniskach dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi, w sposób naruszający art. 97 ust. 1 i 5 ustawy;
- braku uregulowania zasad ustalania wysokości odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia innych niż schroniska dla osób bezdomnych oraz schroniska dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi, co stanowi naruszenie art. 97 ust. 5 ustawy;
- braku określenia w strategii rozwiązywania problemów społecznych prognozy zmian w zakresie objętym strategią, sposobu jej realizacji, jej ram finansowych oraz wskaźników realizacji działań, co stanowi naruszenie obowiązku określonego w art. 16b ust. 2 ustawy;
- ustalania osobom kierowanym odpłatności za pobyt w noclegowni, co stanowi naruszenie art. 7 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz art. 6 k.p.a. w związku z art. 51 ust. 4, 5 oraz art. 97 ust. 1, 1a, 5 ustawy;

- nieuprawnionego przekazywania danych świadczeniobiorców w sprawach zakończonych decyzjami przyznającymi prawo do: schronienia oraz kierowania i ustalania odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej – co stanowi naruszenie zasad określonych ustawie, a także przepisów Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych);
- ustalenia wysokości odpłatności za 1 godzinę specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w zbyt dużej wysokości, co stanowi naruszenie § 4 ust. 1–3 rozporządzenia w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych;

c) **zwykle**, w zakresie:

- nierzetelnego sporządzania sprawozdawczości, powodującego jej nieterminowe przekazywanie wojewodzie, co stanowi naruszenie art. 17 ust. 1 pkt 17 ustawy;
- niedopełnienia obowiązku określonego w art. 48a ust. 11b pkt 3 ustawy;
- nie zawarcia kontraktów socjalnych z osobami skierowanymi do schroniska dla osób bezdomnych, co stanowi naruszenie art. 48a ust. 2 ustawy;
- nie zakończenia postępowania w sprawie, co stanowi naruszenie zasad określonych w art. 8 k.p.a. w związku z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz art. 12 i 35 k.p.a.;
- wypłacenia przyznanego zasiłku okresowego przed doręczeniem decyzji stronie, co stanowi naruszenia art. 110 § 1 k.p.a.;
- dokonywania zmian decyzji ustalających wysokość odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej, pomimo braku pełnego rozpoznania sytuacji majątkowej stron, co stanowi naruszenie art. 107 ust. 1 ustawy oraz art. 7 i 77 § 1 k.p.a.;
- nie wydawania decyzji kierujących do ośrodka wsparcia jakim jest dzienny dom pobytu, co stanowi naruszenie art. 106 ust. 1 w związku z art. 51 ust. 1 i 3 ustawy;
- nie ustalania odpłatności za pobyt w ośrodku wsparcia jakim jest

- dzienny dom pobytu, co stanowi naruszenie art. 97 ust. 1 ustawy;
- braku rozpoznania w zakresie faktycznej sytuacji oraz potrzeb osób korzystających z zajęć w dziennych domach pobytu, co stanowi naruszenie art. 3 ust. 3 ustawy;
  - sformułowania sentencji decyzji kierujących do Miejskiego Ośrodka Pomocy Osobom Bezdomnym i Uzależnionym w Opolu w sposób uniemożliwiający określenie jaka forma schronienia została przyznana wnioskodawcom, co stanowi naruszenie art. 107 § 1 pkt 5 k.p.a.;
  - sformułowania sentencji decyzji przyznających usługi opiekuńcze w sposób uniemożliwiający określenie jaki zakres usług został przyznany wnioskodawcom oraz gdzie świadczone będą te usługi, co stanowi naruszenie art. 107 § 1 pkt 5 k.p.a.;
  - braku rozstrzygnięcia o nadaniu rygoru natychmiastowej wykonalności w sentencji części decyzji w zakresie zmiany wysokości odpłatności za usługi opiekuńcze oraz decyzjach kierujących i ustalających odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej, co stanowi naruszenie art. 107 § 1 pkt 5 k.p.a.;
  - sformułowania sentencji decyzji o umorzeniu postępowania w sprawie przyznania prawa do zasiłku stałego w sposób mogący utrudniać zrozumienie treści rozstrzygnięcia, co stanowi naruszenie art. 107 § 1 pkt 5 k.p.a.;
  - ustalenia dochodu rodziny w postępowaniu o przyznanie pomocy w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w sposób naruszający art. 107 ust. 5b w związku z art. 8 ust. 3 ustawy;
  - nieprawidłowego uzasadniania prawnego wydanych decyzji, które ze względu na nie odniesienie się do wszystkich przepisów przywołanych w podstawie prawnej decyzji – nie spełniają wymogów określonych w 107 § 3 k.p.a.;
  - wydania decyzji o umorzeniu postępowania w sprawie przyznania prawa do zasiłku stałego, w sytuacji gdy prawidłowym byłoby wydanie postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania, co stanowi naruszenie art. 61a § 1 k.p.a.

Skutki i zakres stwierdzonych nieprawidłowości zostały szczegółowo opisane w protokole kontroli. Jako przyczynę powstania nieprawidłowości uznano niedostateczną znajomość przepisów: ustawy, k.p.a., rozporządzenia w sprawie domów pomocy społecznej, rozporządzenia w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych, przepisów dotyczących ochrony danych osobowych oraz brak podstawy (stosownej uchwały) do ustalania odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia.

Odpowiedzialnymi za stwierdzone nieprawidłowości uznano:

- członków Rady Miejskiej w Zdzeszowicach w zakresie podjętych uchwał;
- pracowników Ośrodka w zakresie prowadzenia postępowań i sporządzania decyzji administracyjnych;
- Kierownik Ośrodka w zakresie nadzoru nad realizowanymi przez jednostkę zadaniami pomocy społecznej.

Nadmienić należy, że do ustaleń zawartych w protokole kontroli nie zostały wniesione zastrzeżenia.

Jednocześnie mając na uwadze odpowiedzialność za stwierdzone nieprawidłowości dotyczące:

- 1) braku uregulowania zasad ustalania wysokości odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia innych niż schroniska dla osób bezdomnych i schroniska dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi;
- 2) sposobu uregulowania zasad ustalania wysokości odpłatności za pobyt w mieszkaniu chronionym (treningowym lub wspomaganym w myśl aktualnie obowiązujących regulacji) oraz ośrodkach wsparcia udzielających schronienia osobom tego pozbawionym;
- 3) braku określenia w strategii rozwiązywania problemów społecznych prognozy zmian w zakresie objętym strategią, sposobu jej realizacji, jej ram finansowych oraz wskaźników realizacji działań.

odstępuje się od formułowania w powyższym zakresie zaleceń pokontrolnych Kierownik Ośrodka. Zawiadomienie w tym przedmiocie zostanie przekazane organowi założycielskiemu jednostki kontrolowanej zgodnie z art. 128 ust. 6 ustawy o pomocy społecznej.

W związku z powyższym, na podstawie art. 128 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej,

zalecam:

- 1) zwrot wniesionych przez osoby skierowane odpłatności za pobyt w noclegowni, ponieważ ich ustalenie nastąpiło z naruszeniem art. 6 k.p.a. w związku z art. 51 ust. 4, 5 oraz art. 97 ust. 1, 1a, 5 ustawy;
- 2) zwrot wniesionych przez stronę odpłatności za przyznane specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w kwocie stanowiącej różnicę między wniesioną odpłatnością a kwotą, która powinna być wniesiona zgodnie z tabelą zawartą w § 4 ust. 3 przedmiotowego rozporządzenia;
- 3) stosowanie zasad określonych w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych);
- 4) realizowanie obowiązku określonego w art. 48a ust. 11b pkt 3 ustawy;
- 5) prowadzenie postępowań oraz wydawanie decyzji administracyjnych zgodnie z zasadami wynikającymi z ustawy;
- 6) terminowe sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywania jej Wojewodzie Opolskiemu w formie dokumentu elektronicznego z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 17 ustawy;
- 7) prowadzenie postępowań oraz wydawanie decyzji administracyjnych zgodnie z zasadami wynikającymi z k.p.a.

Pouczenie

1. Jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo kontrolowana jednostka może, w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia.
2. Wojewoda ustosunkowuje się do zastrzeżeń w terminie 14 dni od dnia ich doręczenia.
3. W przypadku nieuwzględnienia przez wojewodę zastrzeżeń jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo kontrolowana jednostka w terminie 30 dni obowiązana jest do powiadomienia wojewody o realizacji zaleceń, uwag i wniosków. Informację o sposobie wykonania zalecenia należy przesłać do Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Opolu, na adres: ul. Piastowska 14, 45-082 Opole.

4. W przypadku uwzględnienia przez wojewodę zastrzeżeń, o których mowa w punkcie 1, jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo kontrolowana jednostka w terminie 30 dni jest obowiązana do powiadomienia wojewody o realizacji zaleceń, uwag i wniosków, mając na uwadze zmiany wynikające z uwzględnionych przez wojewodę zastrzeżeń.
5. W przypadku stwierdzenia istotnych uchybień w działalności jednostki organizacyjnej pomocy społecznej albo kontrolowanej jednostki wojewoda, niezależnie od przysługujących mu innych środków, zawiadamia o stwierdzonych uchybieniach organ założycielski tych jednostek lub organ zlecający kontrolowanej jednostce realizację zadania z zakresu pomocy społecznej.
6. Organ, o którym mowa w ust. 6, do którego skierowano zawiadomienie o stwierdzonych istotnych uchybieniach, jest obowiązany, w terminie 30 dni od dnia otrzymania zawiadomienia o stwierdzonych uchybieniach, powiadomić wojewodę o podjętych czynnościach.

Z up. Wojewody Opolskiego

Mieczysław Wojtaszek

Dyrektor

Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej